

Warszawa, 28 października 2022 r.

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
Sygn. akt P 2/22
BAS-WAK-617/22

Trybunał Konstytucyjny

Na podstawie art. 69 ust. 2 w związku z art. 42 pkt 3 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2393, ze zm.), w imieniu Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej, przedkładam wyjaśnienia w sprawie pytania prawnego Sądu Rejonowego w Kolbuszowej z 20 grudnia 2021 r. (sygn. akt P 2/22), jednocześnie wnosząc o **umorzenie postępowania** na podstawie art. 59 ust. 1 pkt 2 ustawy o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym, ze względu na niedopuszczalność wydania wyroku.

Uzasadnienie

I. Przedmiot kontroli

1. W dniu 9 marca 2022 r. do Kancelarii Sejmu wpłynęło zawiadomienie Prezes Trybunału Konstytucyjnego o wszczęciu postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym w sprawie pytania prawnego Sądu Rejonowego w Kolbuszowej (dalej: sąd pytający) z 20 grudnia 2021 r. (sygn. akt P 2/22). Przedmiotem kontroli jest art. 38 pkt 3 ustawy z dnia 19 czerwca 2020 r. o dopłatach do oprocentowania kredytów bankowych udzielanych przedsiębiorcom dotkniętym skutkami COVID-19 oraz o uproszczonym postępowaniu o zatwierdzenie układu w związku z wystąpieniem COVID-19 (Dz.U. poz. 1086; dalej ustawa z dnia 19 czerwca 2020 r.).

2. Kwestionowany przepis ustawy z dnia 19 czerwca 2020 r. ma następujące brzmienie:

„Art. 38.

W ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2019 r. poz. 1950 i 2128 oraz z 2020 r. poz. 568 i 875) wprowadza się następujące zmiany:

[...]

3) art. 85 otrzymuje brzmienie:

«Art. 85. § 1. Jeżeli sprawca popełnił dwa lub więcej przestępstw, zanim zapadł pierwszy wyrok, chociażby nieprawomocny, co do któregośkolwiek z tych przestępstw i wymierzono za nie kary tego samego rodzaju albo inne podlegające łączeniu, sąd orzeka karę łączną, biorąc za podstawę kary z osobna wymierzone za zbiegające się przestępstwa.

§ 2. Karą łączną nie obejmuje się kar orzeczonych wyrokami, o których mowa w art. 114a»”.

II. Stan faktyczny poprzedzający wystąpienie z pytaniem prawnym

Treść pytania prawnego wraz z jego uzasadnieniem pozwalają na zrekonstruowanie następującego stanu faktycznego i prawnego sprawy zawisłej przed sądem pytającym. Przed Sądem Rejonowym w Kolbuszowej II Wydział Karny toczy

się postępowanie o wydanie wyroku łącznego w sprawie M K , którego skazano dziesięcioma prawomocnymi wyrokami. Sąd pytający wskazał, że „[z] zestawienia rodzajów kar orzeczonych tymi wyrokami wynika, że zachodzą podstawy do wydania wyroku łącznego, o czym stanowi art. 86 kk, przy czym do rozstrzygnięcia w tej sprawie konieczne jest zastosowanie art. 85 kk” (pytanie prawne, s. 3). Jednakże, jak stwierdził sąd, obowiązujące aktualnie brzmienie art. 85 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1138, 1726; dalej: k.k.), wprowadzone ustawą z dnia 19 czerwca 2020 r., istotnie różni się od uprzednio obowiązującego. W poprzednim stanie prawnym treść art. 85 k.k. „nie uzależniała możliwości wydania wyroku łącznego od kolejności skazań. Natomiast wprowadzony powołaną ustawą art. 85 k.k. determinuje tę możliwość kolejnością skazań wskazując, że wydanie wyroku łącznego jest możliwe, jeżeli sprawca popełnił dwa lub więcej przestępstw zanim zapadł pierwszy wyrok. Dalej przed zmianą łączeniu podlegały skazania podlegające wykonaniu, natomiast po zmianie wykonanie kary – jeśli nie zachodzą inne przeszkody – nie czyni niemożliwym wydanie wyroku łącznego” (pytanie prawne, s. 3-4). W ocenie sądu pytającego „[r]óżnica między tymi przepisami jest na tyle zasadnicza i istotna, że rozstrzygnięcie o zgodności art. 38 pkt 3 ustawy powołanej w pytaniu (zmieniającej treść art. 85 k.k.) z Konstytucją spowoduje, że w niniejszej sprawie będzie możliwe zastosowanie właściwego sposobu łączenia kar. To z kolei spowoduje, że rozstrzygnięcie w przedmiocie wyroku łącznego będzie odpowiadać prawu, co do którego skazany/obywatel będzie miał przekonanie o jego obowiązywaniu” (pytanie prawne, s. 4).

III. Zarzuty pytającego sądu

Sąd pytający uzasadnił swoje wątpliwości opierając się na stanowisku zawartym w wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 14 lipca 2020 r. (sygn. akt Kp 1/19) i wskazując w tym kontekście, że „w pełni podziela argumenty przytoczone w tymże orzeczeniu Trybunału Konstytucyjnego i przez to za zbyteczne uznaje przytaczanie ich w tym miejscu” (pytanie prawne, s. 4). Jednocześnie sąd pytający stwierdził, że zwarta tam argumentacja o niezgodności z Konstytucją w zakresie przebiegu postępowania ustawodawczego „wydaje się aktualna” również w odniesieniu do art. 38 pkt 3 ustawy z dnia 19 czerwca 2020 r.

Zdaniem sądu pytającego, zaskarżony art. 38 pkt 3 ustawy z dnia 19 czerwca 2020 r. stanowił nowelizację kodeksu karnego. Jak podniósł sąd pytający, przy „uchwalaniu zmian kodeksowych obowiązuje jednak, między innymi, art. 87 Regulaminu Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej. Oznacza to, iż pierwsze czytanie projektu zmian kodeksu może odbyć się nie wcześniej niż 14-go dnia od doręczenia posłom druku projektu. Tymczasem w przypadku między innymi przepisu powołanego w pytaniu, w dniu 22 maja 2020 roku do Marszałka Sejmu wysłano druk sejmowy numer 382, zawierający projekt wskazanej ustawy oraz w dniu 27 maja 2020 roku odbyło się pierwsze czytanie projektu, (druk sejmowy numer 390), w ramach którego wniesiono poprawki, a dnia 19 czerwca 2020 roku Sejm rozpatrzył poprawki Senatu uchwalając tym samym ustawę. Takim działaniem uchwalono przepisy zmieniające między innymi art. 85 kk, nie działając zgodnie z art. 7 Konstytucji na podstawie i w granicach prawa oraz rażąco naruszając postanowienia Regulaminu Sejmu, przez co naruszono art. 112 Konstytucji. Jak ocenia sąd pytający art. 85 kk należy do tzw. przepisów represyjnych, tak więc procedura przyjęcia zmian tego przepisu musi być bezwzględnie przestrzegana, w przeciwnym razie podważona zostaje zasada zaufania obywateli do państwa” (pytanie prawne, s. 4-5). Powoduje to, w ocenie sądu pytającego, że art. 38 pkt 3 ustawy z dnia 19 czerwca 2020 r. jest niezgodny z art. 7 i art. 112 w zw. z art. 119 ust. 1 Konstytucji.

IV. Analiza formalnoprawna

1. W myśl art. 193 Konstytucji każdy sąd może przedstawić Trybunałowi Konstytucyjnemu pytanie prawne co do zgodności aktu normatywnego z Konstytucją, ratyfikowanymi umowami międzynarodowymi lub ustawą, jeżeli od odpowiedzi na pytanie prawne zależy rozstrzygnięcie sprawy toczącej się przed sądem. Tym samym art. 193 Konstytucji formułuje trzy przesłanki, których łączne spełnienie warunkuje dopuszczalność przedstawienia Trybunałowi Konstytucyjnemu pytania prawnego. Są nimi: a) przesłanka podmiotowa, zgodnie z którą pytanie prawne może być przedstawione wyłącznie przez sąd, rozumiany jako państwowy organ władzy sądowniczej; b) przesłanka przedmiotowa, w świetle której pytanie prawne ma dotyczyć zgodności aktu normatywnego z Konstytucją, ratyfikowanymi umowami międzynarodowymi lub ustawą; c) przesłanka funkcjonalna, która uzasadnia wystąpienie z pytaniem prawnym jedynie wtedy, gdy od odpowiedzi na nie zależy

rozstrzygnięcie konkretnej sprawy zawisłej przed sądem (zob. np. postanowienia TK z: 29 marca 2000 r., sygn. akt P 13/99; 10 października 2000 r., sygn. akt P 10/00; 27 kwietnia 2004 r., sygn. akt P 16/03; 6 lutego 2007 r., sygn. akt P 33/06). Trybunał Konstytucyjny w postanowieniu z 12 października 2022 r. (sygn. akt P 4/22) wskazał, iż „[n]iespełnienie którejkolwiek z przesłanek kontroli w trybie pytania prawnego stanowi przeszkodę formalną w prowadzeniu merytorycznego badania zgodności zaskarżonych norm z powołanymi wzorcami kontroli. Powstaje wtedy konieczność umorzenia postępowania z uwagi na niedopuszczalność wydania wyroku (zob. np. postanowienia TK z: 3 marca 2009 r., sygn. P 63/08, OTK ZU nr 3/A/2009, poz. 31; 30 czerwca 2009 r., sygn. P 34/07, OTK ZU nr 6/A/2009, poz. 101 i powołane tam orzecznictwo)”. Na tym tle niezbędna jest ocena, czy przedstawione pytanie prawne spełnia przewidziane przez prawo przesłanki.

2. Pytanie sformułowane przez Sąd Rejonowy w Kolbuszowej spełnia niewątpliwie przesłankę podmiotową i przedmiotową. Pytanie zostało zadane przez sąd w rozumieniu art. 175 Konstytucji (por. postanowienia TK z 4 października 2010 r., sygn. akt P 12/08 oraz 27 kwietnia 2004 r., sygn. akt P 16/03). Spełniona jest także przesłanka przedmiotowa, bowiem przedmiotem pytania jest zgodność aktu zawierającego normy prawne o charakterze generalnym i abstrakcyjnym z przepisami Konstytucji (por. postanowienie TK z 29 marca 2000 r., sygn. akt P 13/99).

3. Trzecia przesłanka – funkcjonalna – dotyczy wymogu istnienia związku między rozstrzygnięciem sprawy toczącej się przed sądem przedstawiającym pytanie prawne a orzeczeniem Trybunału Konstytucyjnego wydanym w następstwie rozpoznania pytania prawnego tego sądu. Warunkiem jest bowiem, aby od odpowiedzi na pytanie prawne zależało rozstrzygnięcie sprawy toczącej się przed sądem pytającym. Precyzując znaczenie przesłanki funkcjonalnej Trybunał Konstytucyjny wskazał, że kontrola wszczynana w trybie pytania prawnego jest powiązana z konkretną sprawą rozpoznawaną przez sąd występujący z pytaniem prawnym. Wyraża się to w istnieniu zależności pomiędzy orzeczeniem Trybunału Konstytucyjnego wydanym w trybie kontroli zainicjowanej pytaniem prawnym a rozstrzygnięciem sprawy toczącej się przed pytającym sądem. Orzeczenie Trybunału ma zatem bezpośrednio oddziaływać na treść rozstrzygnięcia konkretnej sprawy, na podstawie której postawiono pytanie prawne (zob. postanowienie TK

z 16 grudnia 2020 r., sygn. akt P 8/20). W konsekwencji przedmiotem pytania prawnego może być tylko taki przepis, którego wyeliminowanie z porządku prawnego w wyniku wyroku Trybunału Konstytucyjnego wpłynie na treść rozstrzygnięcia sprawy, w związku z którą przedstawiono pytanie prawne. Sąd konstytucyjny uściślił w tym względzie, że „w zależności od treści odpowiedzi Trybunału Konstytucyjnego, rozstrzygnięcie sądu będzie się różniło: inne będzie w razie orzeczenia o niekonstytucyjności kwestionowanego przepisu, a inne w razie orzeczenia o jego zgodności z Konstytucją. Zatem warunkiem udzielenia odpowiedzi na pytanie prawne jest jej niezbędność sądowi, który bez rozstrzygnięcia przedstawionych wątpliwości nie może rozstrzygnąć sprawy, w związku z którą zadał pytanie” (postanowienia TK z 4 października 2017 r., sygn. akt P 8/16 i 2 października 2019 r., sygn. akt P 17/17; zob. także postanowienie TK z 22 lipca 2020 r., sygn. akt P 23/19). Dodatkowo Trybunał wskazał, że: „[z]wiązek między rozpatrywaną przez sąd sprawą a odpowiedzią na pytanie prawne nie musi polegać na tym, że pytanie prawne dotyczy przepisu stanowiącego podstawę prawną materialną lub formalną rozstrzygnięcia sprawy przez sąd pytający. Może bowiem chodzić o odpowiedź na pytanie prawne dotyczące innych przepisów prawnych, jeśli odpowiedź na takie pytanie jest istotna dla rozstrzygnięcia sprawy” (zob. wyrok TK z 24 czerwca 2008 r., sygn. akt P 8/07). Znaczenie szerokiego ujęcia przesłanki funkcjonalnej dla dopuszczalności kontroli przepisów proceduralnych wyjaśnione zostało m.in. w postanowieniu z 16 grudnia 2020 r., sygn. akt P 8/20. Kognicja Trybunału przy pytaniu prawnym „obejmuje całokształt przepisów prawa (norm) stosowanych przez organ władzy publicznej w celu wydania aktu stosowania prawa”, na który składają się „nie tylko przepisy prawa materialnego, ale również regulacje dotyczące procedury, a jednocześnie także podstawowe przepisy ustrojowe, które tworzą dany organ władzy publicznej i wyposażają go w odpowiednie kompetencje, w ramach których wydane zostaje ostateczne rozstrzygnięcie dotyczące skarżącego”. Kryterium związku kwestionowanego przez sąd przepisu z rozstrzygnięciem nie wyłącza możliwości kontroli przepisów ustrojowych lub procesowych (w tym także regulujących zagadnienia wpadkowe). Niezbędną przesłanką wydania wyroku w odniesieniu do pytania prawnego jest w tym przypadku, aby kwestionowane przepisy proceduralne lub ustrojowe pozostawały w związku merytorycznym z żądaniem strony i mogły zostać wykorzystane w procesie subsumcji (por. wyrok TK z 12 maja 2011 r., sygn. akt P 38/08 oraz postanowienia TK z: 20 listopada 2008 r., sygn. akt P 18/08 i 10 czerwca 2009 r., sygn. akt P 4/09).

Uzależnienie dopuszczalności wystąpienia z pytaniem prawnym od spełnienia przesłanki funkcjonalnej powoduje, że szczególnego znaczenia nabiera konieczność właściwego wykazania, że w danym postępowaniu przesłanka ta faktycznie została spełniona. Ciężar dowodu w tym zakresie spoczywa na sądzie pytającym, jako podmiocie inicjującym postępowanie przed Trybunałem Konstytucyjnym. Potwierdza to zresztą jednoznacznie ustawodawca, nakładając na sąd występujący z pytaniem prawnym obowiązek wyjaśnienia, w jakim zakresie odpowiedź na nie może mieć wpływ na rozstrzygnięcie sprawy, w związku z którą pytanie zostało zadane (zob. art. 52 ust. 2 pkt 5 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym, tj. Dz.U. z 2019 r., poz. 2393; dalej: ustawa o TK). Sąd pytający jest zatem zobowiązany „dokładnie uargumentować, dlaczego rozstrzygnięcie toczącej się przed nim sprawy nie jest możliwe bez wydania orzeczenia przez Trybunał Konstytucyjny” (postanowienia TK z: 22 października 2007 r., sygn. akt P 24/07; 4 października 2010 r., sygn. akt P 12/08; 16 grudnia 2020 r., sygn. akt P 8/20). W szczególności sąd zobowiązany jest stosownie do charakteru sprawy wykazać, w jaki sposób zmieniłoby się jego rozstrzygnięcie w toczącej się sprawie, gdyby określony przepis utracił moc obowiązującą wskutek orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego o jego niezgodności z Konstytucją. Wymaganie to ma charakter bezwzględnie wiążący (zob. m.in. postanowienia TK z 19 października 2016 r., sygn. akt P 10/15 i 20 maja 2020 r., sygn. akt P 11/19).

Zdaniem Sejmu, sąd pytający nie wykazał w sposób niebudzący wątpliwości, że w przedmiotowej sprawie zrealizowana jest przesłanka funkcjonalna. Uzasadnienie przedstawione przez sąd pytający ograniczania się bowiem do stwierdzenia, że od odpowiedzi na pytanie prawne zależy rozstrzygnięcie zawisłej przed nim sprawy. Sąd pytający wyjaśnił nadto, że rozstrzygnięcie o zgodności kwestionowanego przepisu spowoduje, że w sprawie zawisłej przez sądem pytającym „będzie możliwe zastosowanie właściwego sposobu łączenia kar” (pytanie prawne, s. 2). W uzasadnieniu pytania prawnego nie przedstawiono jednak w żaden sposób, w jakim zakresie odpowiedź na pytanie prawne może mieć wpływ na rozstrzygnięcie sprawy toczącej się przed sądem. Powyższe oznacza, że sąd pytający nie zrealizował obowiązków związanych z wykazaniem istnienia przesłanki funkcjonalnej. Skoro sąd pytający kwestionuje przepis nowelizujący regulację, którą zamierza zastosować w toczącej się przed nim sprawie, winien był wskazać jakie przepisy zamierza zastosować w sytuacji, gdy utraciłby moc obowiązującą przepis nowelizujący oraz

zawrzeć wyjaśnienie, na czym sąd pytający opiera przekonanie, że w takiej sytuacji niejako automatycznie odżyją przepisy w brzmieniu sprzed nowelizacji (zob. analogicznie postanowienie TK z 12 października 2022 r., sygn. akt P 4/22). Co więcej, ustawa z 19 czerwca 2020 r. zawierała także przepisy intertemporalne, dotyczące zasad stosowania art. 85 k.k. w brzmieniu sprzed i po nowelizacji. Sąd pytający nie zakwestionował jednak tej regulacji, nie odniósł się również do jej wpływu na sprawę, w związku z którą przedstawił pytanie prawne.

W dalszej kolejności brak spełnienia przesłanki funkcjonalnej związany jest z tym, że sąd pytający w istocie dokonał już samodzielnie oceny kwestii konstytucyjności art. 38 pkt 3 ustawy z dnia 19 czerwca 2020 r., a wydanie wyroku przez Trybunał Konstytucyjny miało by jedynie to przekonanie potwierdzać. Takie ujęcie jest wyrazem traktowania pytania prawnego jako środka do osiągnięcia założonego celu, co pozostaje w rażącej sprzeczności z istotą instytucji pytania prawnego określonej w art. 193 Konstytucji. Ta ostatnia opiera się na obiektywnie istniejącej potrzebie stwierdzenia, czy przepis, który podlega zastosowaniu w toczącej się przed sądem sprawie, jest zgodny ze wskazanym wzorcem kontroli, zatem nie może być instrumentalnie stosowana przez sąd dążący do zmiany przepisu prawa (zob. postanowienie TK z 12 października 2022 r., sygn. akt P 4/22).

Wskazane okoliczności powodują, że – w ocenie Sejmu – pytanie prawne przedstawione przez Sąd Rejonowy w Kolbuszowej nie spełnia przesłanki funkcjonalnej.

4. Dopuszczalność wydania orzeczenia w postępowaniu zainicjowanym pytaniem prawnym zależy także od spełnienia przez postanowienie sądu pytającego wymogów wskazanych w art. 52 ust. 2 ustawy o TK. Należy do nich wymóg uzasadnienia zarzutów niekonstytucyjności kwestionowanych przepisów (art. 52 ust. 2 pkt 4 ustawy o TK). Treść powyższego obowiązku oraz jego znaczenie proceduralne zostało szczegółowo wyjaśnione w orzecznictwie sądu konstytucyjnego. Trybunał niejednokrotnie wskazywał, że „pytanie prawne powinno spełniać podstawowe wymagania formalne pism procesowych, do których należy m.in. uzasadnienie postawionego zarzutu niezgodności zakwestionowanego aktu normatywnego z Konstytucją, wraz z powołaniem dowodów na jego poparcie. Wynika to z obowiązującej zasady domniemania konstytucyjności aktu prawnego. W związku z obowiązywaniem tego domniemania podmiot inicjujący postępowanie przed

Trybunałem Konstytucyjnym jest zobligowany dostarczyć argumentów pozwalających obalić to domniemanie” (zob. wyrok TK z 8 września 2005 r., sygn. akt P 17/04, a także postanowienia TK z: 16 stycznia 2001 r., sygn. akt P 5/00; 9 września 2013 r., sygn. akt P 21/13; 16 kwietnia 2014 r., sygn. akt P 37/13; 24 marca 2015 r., sygn. akt P 72/14; 13 maja 2015 r., sygn. akt P 58/15).

Odnosząc powyższe do pytania prawnego inicjującego niniejsze postępowanie trzeba zauważyć, że zagadnienie zgodności art. 38 pkt 3 ustawy z dnia 19 czerwca 2020 r. z art. 7 i art. 112 w zw. z art. 119 Konstytucji zostało sprowadzone do kwestii nieprawidłowości w przebiegu procedury ustawodawczej, które to zostały wskazane przez sąd w sposób bardzo ogólny. Sąd zauważa wyłącznie, że – w jego ocenie – nie działano na podstawie i w granicach prawa oraz rażąco naruszono postanowienia Regulaminu Sejmu przy uchwalaniu zaskarżonego przepisu. Przy czym, w zasadzie, ogranicza uzasadnienie niekonstytucyjności art. 38 pkt 3 ustawy z dnia 19 czerwca 2020 r. do odesłania do argumentacji przedstawionej przez Trybunał Konstytucyjny w wyroku z 14 lipca 2020 r. (sygn. akt Kp 1/19), uznając jednocześnie, że jej przedstawienie jest „zbyteczne”. Trudno – uwzględniając sposób i zakres powołanej przez sąd argumentacji – uznać, aby stanowiło to realizację ciężącego na sądzie przedstawiającym pytanie prawne obowiązku uzasadnienia stawianego zarzutu. Zarazem trzeba zauważyć, że wyrok, na który powołuje się sąd pytający, był zakresowo szerszy oraz został wydany w trybie kontroli prewencyjnej. Jednocześnie, jak wskazał Trybunał Konstytucyjny w postanowieniu z 12 października 2022 r. (sygn. akt P 4/22) „kwestionując zgodność z Konstytucją trybu uchwalenia przepisu, czyli sfery faktycznej, przede wszystkim należy szczegółowo przedstawić przebieg prac legislacyjnych nad zakwestionowaną regulacją”. Tymczasem, niezgodnie z tym obowiązkiem, w uzasadnieniu pytania prawnego ograniczono się jedynie do przywołania kilku dat obrazujących pracę nad projektem (datę wniesienia projektu, datę pierwszego czytania oraz datę uchwalenia ustawy zawierającej kwestionowany przepis). Uzasadnienie nie zawiera również przytoczenia treści wzorców kontroli, oraz naruszonych – w ocenie sądy pytającego – postanowień Regulaminu Sejmu.

Ponadto, sąd pytający wydaje się kwestionować nowe brzmienie art. 85 k.k. *in meriti* (co więcej – sam dokonuje oceny zgodności z Konstytucją, pisząc o możliwości zastosowania „właściwego” sposobu łączenia kar, gdy Trybunał Konstytucyjny orzeknie o niezgodności z Konstytucją kwestionowanego przez niego przepisu), podczas gdy powołane w *petitum* pytania prawne wzorce dotyczą zupełnie innej

materii. Niespójność argumentacji i brak logicznego związku między zarzutem sformułowanym w *petitum* a jego uzasadnieniem pogłębione zostały przez stwierdzenie, że przedstawianie przez sąd pytający wątpliwości wynikają z analizy wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 14 lipca 2020 r. (sygn. akt Kp 1/19), wydanego w trybie kontroli prewencyjnej, który jednak nie dotyczył ani merytorycznej treści art. 85 k.k., ani też ustawy z 19 czerwca 2020 r. Odwołanie się do ustaleń zawartych w tym wyroku nie stanowi zatem uzasadnienia na rzecz niekonstytucyjności, w sferze treściowej, kwestionowanego przez sąd przepisu. W ocenie Sejmu prowadzi to do wniosku, że również sposób uzasadnienia zarzutów przez sąd pytający nie czyni zadość wymogom wynikającym z art. 52 ust. 2 pkt 4 ustawy o TK, a zatem powoduje niedopuszczalność merytorycznego rozpoznania pytania prawnego.

5. Na rzecz trafności stanowiska Sejmu wskazującego na konieczność umorzenia postępowania przemawia także okoliczność, że przed Trybunałem Konstytucyjnym została już rozpatrzona sprawa zainicjowana pytaniem prawnym Sądu Rejonowego w Kolbuszowej (zob. postanowienie TK z 12 października 2022 r., sygn. akt P 4/22), w której przedmiot kontroli, wzorce kontroli oraz zarzuty były tożsame z pytaniem prawnym zarejestrowanym pod sygn. akt P 2/22. Identyczny był również stan faktyczny, stanowiący podstawę wystąpienia przez sąd z pytaniem prawnym. Co więcej, uzasadnienie przedstawione w obu tych pytaniach prawnych jest jednobrzmiące.

Na tym tle wymaga podkreślenia, że w postępowaniu w sprawie o sygn. akt P 4/22 Trybunał Konstytucyjny umorzył postępowanie ze względu na brak właściwego uzasadnienia przez sąd pytania prawnego, jak również ze względu na niespełnienie przesłanki funkcjonalnej. Odnosząc się do kwestii właściwego uzasadnienia pytania Trybunał wskazał, że argumentacja przedstawiona przez sąd w pytaniu prawnym zarejestrowanym pod sygn. akt P 4/22 jest nader skrótowa, z czego część zajmuje opis sprawy, w związku z którą pytanie zostało przedstawione. Występuje przy tym niespójność argumentacji i brak logicznego związku między zarzutem sformułowanym w *petitum* a jego uzasadnieniem. Trybunał stwierdził, że uzasadniając niezgodność art. 38 pkt 3 ustawy z 19 czerwca 2020 r. z Konstytucją sąd pytający ograniczył się do stwierdzenia, że „w pełni podziela argumenty przytoczone w [wyroku o sygn. Kp 1/19] i przez to za zbyteczne uznaje przytaczanie ich w tym miejscu”. Taki sposób uzasadnienia zarzutu Trybunał uznał za niedopuszczalny. Dopóki podmiot inicjujący

postępowanie nie przedstawi argumentacji podważającej domniemanie zgodności zaskarżonej regulacji z Konstytucją, Trybunał musi uznawać ją za zgodną z Konstytucją. Jednocześnie, kwestionując zgodność z Konstytucją trybu uchwalenia przepisu, czyli sfery faktycznej, należy przede wszystkim szczegółowo przedstawić przebieg prac legislacyjnych nad zakwestionowaną regulacją. Sąd pytający ograniczył się w tym względzie do przywołania daty wniesienia projektu do łaski marszałkowskiej, daty pierwszego czytania oraz daty uchwalenia ustawy zawierającej zakwestionowany przepis. Takie wyjaśnienia nie realizują powyższego warunku. Sąd nie wskazał także, które przepisy Regulaminu Sejmu miałyby zostać naruszone w toku procedury prac nad ustawą z dnia 19 czerwca 2020 r. Wreszcie Trybunał wskazał, że sąd – wbrew obowiązkowi ustawowemu – nie przedstawił analizy powołanych wzorców kontroli. Na tym tle Trybunał stwierdził, że przedstawiając pytanie sąd nie zrealizował ustanowionego w art. 52 ust. 2 pkt 4 *in fine* ustawy o TK obowiązku uzasadnienia postawionego zarzutu, z powołaniem argumentów lub dowodów na jego poparcie.

Z kolei w odniesieniu do przesłanki funkcjonalnej Trybunał wskazał, że w ocenie pytającego sądu miałyby ona być spełniona jeżeli uwzględnić, iż w następstwie rozstrzygnięcia przez Trybunał o niezgodności kontrolowanego przepisu w sprawie zawisłej przez sądem pytającym „będzie możliwe zastosowanie właściwego sposobu łączenia kar”. Na tym tle sąd konstytucyjny stwierdził, że dla właściwego uzasadnienia spełnienia omawianej przesłanki nie jest wystarczające powtórzenie ogólnej reguły ustawowej (przy czym w analizowanym pytaniu sąd pytający nie uczynił nawet tego minimum). Na sądzie pytającym ciąży obowiązek stosownego do charakteru sprawy odrębnego wskazania, w jaki sposób *in casu* jego rozstrzygnięcie by się zmieniło wskutek stwierdzenia przez Trybunał niezgodności z Konstytucją przepisu będącego przedmiotem pytania prawnego. W sprawie o sygn. akt P 4/22 sąd pytający nie spełnił tak ujętych wymogów. Sąd konstytucyjny wskazał nadto, że przedmiotem pytania prawnego sąd uczynił przepis nowelizujący. W takiej sytuacji konieczne jest wykazanie, jakie przepisy zamierza zastosować sąd pytający w sytuacji, gdyby w następstwie wyroku Trybunału utraciłby moc obowiązującą przepis nowelizujący. Sąd pytający nie zrealizował powyższego obowiązku. Wreszcie sąd pytający pominął, że ustawa z 19 czerwca 2019 r. zawierała przepisy intertemporalne, dotyczące zasad stosowania art. 85 k.k. w brzmieniu sprzed i po nowelizacji. Sąd pytający nie zakwestionował tej regulacji, nie odniósł się również do jej wpływu na sprawę, w związku z którą przedstawił pytanie prawne. W ocenie Trybunału, obowiązek

wykazania spełnienia przesłanki funkcjonalnej pytania prawnego nie został zrealizowany również z tego powodu, że sąd pytający w momencie formułowania pytania prawnego był już przekonany o „niewłaściwości” zmiany wprowadzonej przez kwestionowany przepis.

Okoliczności wskazane przez Trybunał Konstytucyjny w sprawie o sygn. akt P 4/22 dotyczące braku stosownego uzasadnienia oraz niespełnienia przesłanki funkcjonalnej pozostają w pełni aktualne na gruncie postępowania w sprawie o sygn. akt P 2/22, co czyni zasadnym wniosek o jego umorzenie.

6. Wobec powyższego należy stwierdzić, że w niniejszym postępowaniu nie aktualizuje się kompetencja orzecznicza Trybunału Konstytucyjnego. Stąd, w ocenie Sejmu, postępowanie powinno zostać **umorzone** w całości, z powodu niedopuszczalności wydania wyroku (art. 59 ust. 1 pkt 2 ustawy o TK).

MARSZAŁEK SEJMU

Elżbieta Witek